

Jak wybrać tłumacza

Ogromna podaż na rynku usług tłumaczeniowych oraz znaczna rozbieżność cen są w stanie wprowadzić w zmieszanie każdego, kto nie ma doświadczenia w korzystaniu z tego typu usług lub szuka tłumacza po raz pierwszy. W niniejszym artykule postaram się w sposób prosty wyjaśnić jak działa rynek tłumaczeń i pomóc dokonać jak najefektywniejszego wyboru.

Komentarze ograniczę do tłumaczeń pisemnych niewierzytelniowych, gdyż rozbieżność ofert i cen w największym stopniu dotyczy tego segmentu, otwartego dla wejścia nowych podmiotów i działającego na zasadach ściśle wolnorynkowych.

Proces wyboru tłumacza można porównać do procesu wyboru samochodu, w tym sensie, że jak nie istnieją samochody idealne – czyli tanie jak barszcz + pewne i trwałe jak statek kosmiczny - a tylko odpowiednie do naszych potrzeb i możliwości, tak i tłumacz może być odpowiedni lub nie wobec polecanego zadania :)

Jakie teksty zlecamy i komu?

Wszystkie teksty przeznaczone do tłumaczenia można podzielić wg poziomu wymagań do jakości i odpowiedzialności za gotowy przekład na poniższe grupy:

1. Korespondencja prywatna oraz korespondencja biznesowa wewnętrzna;
2. Strony internetowe firm, oferty handlowe, materiały reklamowe;
3. Dokumenty prawne i finansowe typowe (umowy, sprawozdania);
4. Teksty specjalistyczne (techniczne, medyczne, finansowe, etc.);
5. Dokumenty Unijne i rządowe, regulacje, akty normatywne; dokumentacja dużych projektów inwestycyjnych;
6. Literackie, poezja.

Podmioty, świadczące usługi tłumaczeniowe podzielimy wg zakresu możliwości i cen na:

1. Tłumaczy-amatorów.
2. Nierenomowane biura tłumaczeń.
3. Profesjonalnych tłumaczy pracujących samodzielnie.
4. Renomowane biura tłumaczeń.
5. Wyspecjalizowane zespoły tłumaczy.

Czego jako klient możemy spodziewać się od każdej z grup usługodawców?

Tłumacz-amator

Najniższy poziom cen, 1,5 - 2 razy w porównaniu do średnich rynkowych. Tłumaczenia są wykonywane przez osoby stawiające pierwsze kroki na tej niwie, czasem słabo znające język docelowy lub źródłowy. Amatorem niekiedy może okazać się osoba, która ma doświadczenie w tłumaczeniu np. tekstów handlowych i prawnych, ale nie miała styczności z tekstami technicznymi lub medycznymi.

Nierenomowane biura tłumaczeń.

W ofercie znajdziemy kilka najbardziej popularnych języków. Biuro ma szerokie możliwości manewru - może np. rozdzielić duże pilne tłumaczenie pomiędzy kilku tłumaczy i w taki sposób zdążyć na czas ze zleceniem. W przypadku niezadowolenia klienta z jakości tłumaczenia ma możliwość oddania tekstu do poprawienia innemu pracownikowi w cenie zamówienia. Proponuje średnie ceny rynkowe. Zazwyczaj nie ma specjalizacji tłumaczy. Będąc zmuszone do balansowania

między cenami rynkowymi na swoje usługi a kosztami prowadzenia biznesu, w tym kosztami wynagrodzenia tłumaczy, biuro nie zawsze wybiera najlepszych pracowników, lecz tych, którzy zgadzają się pracować po niższych stawkach. Jakość przekładów więc jest niewysoka. Korekta tekstu - niezależnie od deklaracji - nie jest przeprowadzana przez osobę inną niż tłumaczka.

Profesjonalni tłumacze pracujące samodzielnie.

Zazwyczaj „na swoje” idą tłumacze ze sporym dorobkiem i doświadczeniem, własną bazą klientów. Wykonywane tłumaczenia są wysokiej jakości. Ceny średnie rynkowe. Ilość języków w ofercie nie przekracza 2-3. Tłumacze pracujące samodzielnie rzadko zapewniają korektę tekstu. Możliwości wykonania pilnych zleceń są ograniczone czasem pracy jednej osoby. Niektórzy samodzielni tłumacze nie prowadzą działalności gospodarczej, zamiast faktury VAT wystawiają rachunki do umów cywilnoprawnych.

Renomowane biuro tłumaczeń.

Wiele języków w ofercie. Tłumaczenia są przeprowadzane zgodnie z wymaganiami ISO przez tłumaczy o określonej specjalizacji, korekta tekstów jest wliczona w cenę. Wysoka jakość gotowych przekładów. Wysokie ceny.

Wyspecjalizowane zespoły tłumaczy.

Najwyższa jakość przekładów, specjalizacja tłumaczy w wymaganej dziedzinie. Ceny – kontraktowe. Obecnie są powoływane wyłącznie do realizacji konkretnych projektów.

Mając obraz rynku tłumaczeń ze strony popytu i podaży określamy kryteria wyboru tłumacza.

1. Korespondencja prywatna i biznesowa wewnętrzna obiektywnie stanowi najniższy poziom trudności i odpowiedzialności. Jeżeli jedynym celem przekładu jest ogólne zrozumienie tekstu możemy skorzystać z automatycznego programu translatorskiego lub zlecić go amatorowi. Ryzyko problemów i strat z powodu słabej znajomości języka docelowego lub źródłowego jest małe.
2. Strony internetowe firm, oferty handlowe, - mimo, że najczęściej zawiera teksty nieskomplikowane (oprócz np. opisów produktów technicznych) stawia znacznie większe wymagania, ponieważ informacja o firmie lub jej produktach robi pierwsze najważniejsze wrażenie o podmiocie. W przypadku gdy przekład jest potrzebny na 1-3 języki najlepiej jest zlecić go samodzielnym tłumaczom. Jeżeli języków docelowych jest więcej – bardziej optymalne będzie zwrócić się do nierenomowanego biura tłumaczeń. Materiały i teksty reklamowe, zawierające hasła marketingowe, idiomy lub grę słów mogą być powierzone wyłącznie profesjonalnym tłumaczom-native speaker'om, gdyż wymagają ścisłych skojarzeń językowych. Takiego typu tłumaczenia wykonane nie na język ojczysty często dostarczają nieprzewidzianej rozrywki czytającym.
3. Dokumenty prawne i finansowe typowe (umowy, sprawozdania) nakładają odpowiedzialność za dokładne przekazanie treści zawartej w tych dokumentach, gdyż konsekwencje popełnianych błędów mogą być bardzo poważne. Teksty te wymagają od tłumacza jak największego doświadczenia w tłumaczeniu konkretnego typu dokumentów oraz znajomości przyjętego w nich słownictwa. Jeżeli budżet pozwala najlepiej jest oddać je do tłumaczenia przez renomowane biuro, lub też samodzielnemu tłumaczowi ze specjalizacją finansowo-prawną.
4. Teksty specjalistyczne (techniczne, medyczne, finansowe, etc..) Oprócz doskonałej wiedzy językowej te tłumaczenia wymagają wykształcenia lub wiedzy z konkretnej dziedziny i

posługiwania się słownictwem fachowym. Najlepszym wyborem jest albo specjalista branżowy dobrze znający język, albo tłumacz, specjalizujący się w określonej branży. Jeżeli samodzielnie takiej osoby znaleźć nie potrafimy pozostaje renomowane biuro tłumaczeń.

5. Dokumenty Unijne i rządowe, regulacje, akty normatywne; inwestycyjnych - oprócz bardzo wysokich wymagań dotyczących jakości i dokładności przekładu ogromne znaczenie ma odpowiedzialność tłumaczącego za każde słowo, zawarte w tekście. Zgodnie ze standardami i normami jakościowymi tłumaczenia takie nie mogą ograniczać się wyłącznie do przekładu przez jednego tłumacza - konieczna jest korekta, przeprowadzona przez inną osobę, czasem nawet przez dwie. W związku z powyższym, oraz ze względu na ich znaczenie teksty te powinny być tłumaczone przez renomowane biura tłumaczeń, gwarantujące wymaganą korektę i jakość.

Dokumentacja dużych projektów – znaczne objętości, ograniczone terminy oraz wymagania do specjalizacji tłumaczy sugerują rozwiązanie w formie wyspecjalizowanych zespołów tłumaczy. Alternatywnie – renomowanego biura tłumaczeń.

6. Literackie, poezja - Wymagania w stosunku do tej grupy tłumaczeń dotyczą nie tylko dokładnego przekazania myśli, lecz zachowania stylu autorskiego oraz kulturowej i lingwistycznej adaptacji tekstu. Od tłumacza wymagane jest zarówno doskonale poruszanie się między dwoma językami, jak i talent do przekazywania myśli wyrażonej obrazowo. Zlecenia tego typu są stosunkowo rzadkie na rynku, dlatego biura tłumaczeń przeważnie nie mają tłumaczy o odpowiednich umiejętnościach. Do tych zleceń najlepiej jest wybierać spośród wolnych strzelców metodą zlecenia tłumaczenia próbnego.

Uwagi dodatkowe dotyczące sprawdzenia kwalifikacji przyszłego wykonawcy

Stuprocentową gwarancję należytego wykonania zlecenia nie zapewnia sam fakt zlecenia tłumaczenia przypadkowemu biurowi tłumaczeń, tłumaczowi prywatnemu, przysięgłemu czy też native speakerowi.

„Kawałek chleba” tłumaczy przysięgłych to przekłady nieskomplikowanych typowych dokumentów, przy czym przeważnie z języka obcego na Polski. Tłumaczenia specjalistyczne zdecydowanie nie są ich silną stroną.

Jeżeli chodzi o native speakerów, to w swojej praktyce spotkałam zarówno bardzo dobre tłumaczenia wykonane przez osoby nie będące native speakerami, jak i kompletnie nieprofesjonalne przekłady autorstwa native speakerów.

W moim przekonaniu najważniejsza w pracy tłumacza jest doskonała znajomość języków, źródłowego i docelowego, ogólna kultura i dobre wykształcenie, a przede wszystkim – zwykła rzetelność, której tak brakuje na rynku polskim.

Jak więc zmniejszyć ryzyko otrzymania tłumaczenia „chińskiej jakości”

- 1) Zastosować w praktyce powyższe kryteria wyboru
- 2) Nie rzucać się ślepo na najtańszą ofertę – prawie pewne, że płacić trzeba będzie 2 razy
- 3) Rzadko się trafia na nieodpowiedniego tłumacza z polecenia, należy więc aktywnie popytać inne podmioty bądź znajomych, którzy już korzystali z tych usług.
- 4) Jeżeli tłumacz podaje iż jest native speakerem – warto do niego zadzwonić i porozmawiać. Jeżeli mimo akcentu mówi po polsku płynnie i poprawnie oraz posiada bogate słownictwo - jest duże prawdopodobieństwo, że będzie to trafny wybór.
- 5) Dobrze jest poprosić o przykłady wykonanych tłumaczeń w określonej dziedzinie. Profesjonalny tłumacz nigdy nie będzie miał z tym problemów.

- 6) Czasem dobrą metodą jest poprosić nieznanego tłumacza o referencje. Z tym że z tego powodu iż profesjonalni tłumacze zawsze podpisują klauzule o poufności, ich klient nie zawsze życzy sobie ujawnienia nawet samego faktu korzystania z usług tłumacza, a tym bardziej typu tłumaczonego tekstu. Szczególnie dotyczy to dokumentów poważnych firm bądź dokumentów rządowych.
- 7) Niezastąpionym sposobem wyboru tłumacza jest tłumaczenie próbne. Najważniejsza tu jednak jest pewność, iż osoba je weryfikująca sama jest kompetentna!

Życzę udanych zleceń :)

Olga Grzybowska

Tłumacz języka rosyjskiego

<http://www.rosyjski-rosjanka.pl>